

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobkyně: **S. A.**, zast. Mgr. Filipem Dusem, advokátem se sídlem Varšavská 714/38, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2024, č. j. OAM-205/ZA-ZA11-ZA20-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 4. 2025, č. j. 75 Az 4/2024-62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně se podanou žádostí ze dne 6. 2. 2024 domáhala udělení mezinárodní ochrany. V řízení o žádosti uvedla, že je ukrajinské národnosti, na Ukrajině má trvalý pobyt a má tam sestru a matku. V roce 2009 se odstěhovala z Běloruska do České republiky za účelem sňatku, ve vlasti má tři sestry a bratra. Nikdy nebyla politicky aktivní. Když se naposledy v roce 2021 vracela z Běloruska na Ukrajinu, na hranicích jí dělali problémy, rozčílila se a začala vykládat, že vše je vina prezidenta Lukašenka. Incident je nahraný na kamerách a její sestra, která pracuje v úklidové firmě na hranicích, viděla v evidenci zápis o tomto incidentu. Žalobkyně se bojí návratu do Běloruska z důvodu možného věznění kvůli incidentu na hranicích a kvůli tomu, že pobývala v zahraničí, jelikož v Bělorusku začaly platit zákony, které lidi žijící mimo Bělorusko postihují. Na Ukrajinu se žalobkyně dle svých tvrzení rovněž nemůže vrátit, jelikož zde probíhá válečný konflikt.

[2] Žalovaný žádosti žalobkyně nevyhověl a výše nadepsaným rozhodnutím žalobkyni neudělil mezinárodní ochranu ani humanitární azyl dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona

č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 30. 9. 2025 (dále jen „zákon o azylu“). Žalobkyně proti tomuto rozhodnutí brojila žalobou, kterou krajský soud nyní napadeným rozsudkem zamítl. Krajský soud uvedl, že nebylo prokázáno, že by žalobkyně byla aktivní odpůrkyní války na Ukrajině a režimu v Bělorusku a své názory dávala veřejně najevo. K incidentu na běloruských hranicích v roce 2021 krajský soud konstatoval, že věc byla uzavřena vyhotovením úředního záznamu pohraniční stráží a z ničeho nevyplyvá, že by za své výroky byla žalobkyně dále stíhána. Žalobkyně i po incidentu mohla pokojně opustit území Běloruska. Dále krajský soud připustil možný zájem běloruských orgánů o osobu žalobkyně v případě jejího návratu do vlasti stran dlouhodobého pobytu v zahraničí, toto však neoznačil za pronásledování. Dle krajského soudu žalobkyni nehrozí újma ani z titulu žadatelky o azyl v České republice, jelikož tyto informace jsou tajné a nejsou předávány do zahraničí. Krajský soud uzavřel, že žalobkyni nehrozí v případě návratu do vlasti pronásledování, nelidské zacházení či jiná újma z politických ani jiných důvodů. Ani tvrzený zdravotní stav žalobkyně není důvodem pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá výše označený rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), na základě kterých požaduje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Stěžovatelka má kasační stížnost za přijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s., jelikož napadené rozhodnutí i rozsudek trpí zásadními vadami, které mají dopad do jejího hmotněprávního postavení a kasační stížnost se týká otázek, které byly dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.

[4] Stěžovatelka v žalobě namítala, že z ničeho nevyplyvá, že by incident na hranicích byl ze strany běloruských orgánů uzavřen a že nebude záznam incidentu proti ní použit. Krajský soud se s namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí vypořádal zcela nedostatečně a obecně. Krajský soud rovněž nepřezkoumal tvrzení žalovaného, že stěžovatelka není pro běloruské orgány zájmovou osobou a není důvod činit závěr, že byla objektem jejich zájmu. Dle stěžovatelky není zřejmé, na jakém základě žalovaný dospěl k uvedenému závěru.

[5] Dále ani poukazem na bezproblémové vycestování stěžovatelky z vlasti nelze určit míru rizika nebezpečí pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu, a to vzhledem k nedostatečnému zjištění, jakým způsobem běloruské státní orgány přistupují k navrátilivším se občanům po dlouholetém pobytu v zahraničí a jaká je míra rizika postihu. Stěžovatelka odkázala na případ řešený rozsudkem NSS ze dne 14. 10. 2024, č. j. 5 Azs 73/2024-59, ve kterém běloruský občan vycestoval po více než roce od demonstrace, které se účastnil, přesto dle kasačního soudu nebylo možné vyloučit nebezpečí hrozícího postihu.

[6] Stěžovatelka opakovaně v řízení před žalovaným poukazovala na nutnost důkladnějšího posouzení přístupu Běloruska k občanům s vazbami na Ukrajinu v kontextu války a změny po prezidentských volbách v roce 2020. Přestože žalovaný odkázal na Informace OAMP a konstatoval, že tyto osoby bývají dotazovány na důvody své cesty, ale nehrozí jim postih, stěžovatelka má za to, že není pouhou osobou s razítkem v pase, ale má

pokračování

na Ukrajině povolen trvalý pobyt a její situace je odlišná vzhledem k incidentu na hranicích. Stěžovatelka dále upozornila na to, že při poslední návštěvě Běloruska byla obětí diskriminace z důvodu ukrajinské národnosti. Jejímu bratru žijícímu v Bělorusku bylo vyhrožováno, že pokud jeho bratr žijící na Ukrajině vstoupí aktivně do války, budou potrestáni i všichni rodinní příslušníci. V případě tvrzení krajského soudu o možném zájmu běloruských orgánů o stěžovatelku se nelze spolehnout na to, že orgány budou při výslechu se stěžovatelkou jednat „v rukavičkách“ a nebudou ji postihovat. Stěžovatelka současně poukázala na zarážející a zmatečné tvrzení krajského soudu v bodě 31. napadeného rozsudku, dle kterého žalovaný nehodnotil zacházení s běloruskými občany ukrajinské národnosti. Žalovaný se však na str. 5 napadeného rozhodnutí zabýval možnými problémy kvůli trvalému pobytu na Ukrajině.

[7] Co se týče v žalobě namítaného postihu kvůli statusu žadatelky o mezinárodní ochranu, stěžovatelka si je vědoma toho, že informace o podané žádosti jsou tajné, nicméně běloruské úřady se této skutečnosti mohou samy dovítip při potenciálních kontrolách a výsleších, které mohou být nátlakové. Stěžovatelka v žalobě odkázala na judikaturu, tuto krajský soud paušálně odmítl s tím, že není přílehavá.

[8] Stran důvodů k udělení humanitárního azylu stěžovatelka má za to, že žalovaný nedostatečně posoudil její tvrzený a doložený zdravotní stav, ani neposoudil jiné relevantní aspekty pro udělení humanitárního azylu jako jsou věk, délka pobytu, nemožnost vyřízení si standardního pobytového oprávnění vzhledem k tomu, že si jako občanka Běloruska nemůže o převážnou většinu z nich zažádat. Stěžovatelka odkázala na judikaturu Městského soudu v Praze, tou se krajský soud vůbec nezabýval stejně jako se související argumentací týkající se toho, že stěžovatelka pro svůj úraz a přetrvávající bolesti bederní páteře nemůže dálkovou dopravou cestovat, aniž by se vystavila riziku zhoršení zdravotního stavu.

[9] Žalovaný ve svém vyjádření navrhl kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, případně zamítnout. Uvedl, že důvody stěžovatelčiny žádosti vypořádal přezkoumatelně a v potřebném rozsahu a úplně zjistil skutkový stav věci. Rovněž se krajský soud zabýval žalobou dostatečně a aproboval závěr žalovaného, že stěžovatelčin azylový příběh nesvědčí o důvodných obavách z pronásledování či skutečném nebezpečí vážné újmy.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.).

[11] Nejvyšší správní soud se dále zabýval přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Jedná se totiž o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.). K obsahu neurčitého pojmu přesah vlastních zájmů stěžovatelky kasační soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém se nepřijatelností podrobně zabýval.

[12] Stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že napadené rozhodnutí i rozsudek trpí zásadními vadami, které mají dopad do jejího hmotněprávního postavení a kasační stížnost se týká otázek, které byly dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Nejvyšší správní soud však žádné zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatelky, v napadeném rozsudku neshledal. Kasační stížnost se ani nedotýká právních otázek, které dosud nebyly judikaturou Nejvyššího správního soudu řešeny nebo jsou řešeny rozdílně a není dána potřeba učinit judikatorní odklon. Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[13] K namítané nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, potažmo napadeného rozsudku, Nejvyšší správní soud pro stručnost odkazuje na judikaturu ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod (viz např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, nebo ze dne 12. 10. 2022, č. j. 7 Azs 130/2022-24, odst. [9] až [11], a tam citovanou judikaturu). V projednávané věci je rozhodnutí žalovaného přezkoumatelné. Je z něj zjevné, jaký skutkový stav vzal žalovaný za rozhodný, z jakých podkladů vycházel a proč shledal žádost stěžovatelky nedůvodnou. Žalovaný vysvětlil, proč považoval situaci ohledně incidentu na hranicích za uzavřenou, ale i proč nepovažuje osobu stěžovatelky za zájmovou osobu z důvodu jejího trvalého pobytu na Ukrajině. Krajský soud vypořádal žalobní argumentaci stěžovatelky řádně a dostatečně, odůvodnění napadeného rozsudku tvoří ucelený argumentační celek (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, a ze dne 14. 8. 2019, sp. zn. II. ÚS 222/18, obdobně rozsudek NSS ze dne 30. 3. 2023, č. j. 9 As 123/2022-55, odst. [12]). S judikaturou Městského soudu v Praze, na kterou stěžovatelka odkazovala v žalobě, se vypořádal v bodě 35. napadeného rozsudku. Srozumitelné je taktéž tvrzení krajského soudu v bodě 31. napadeného rozsudku, dle kterého se žalovaný zabýval trvalým pobytem stěžovatelky na Ukrajině jako azylovým důvodem, nikoliv její ukrajinskou národností.

[14] Stran kasační námitky, že žalovaný měl posoudit postavení stěžovatelky s vazbami na Ukrajinu s ohledem na probíhající válku, Nejvyšší správní soud uvádí, že žalovaný v této otázce vycházel zejména z Informací OAMP – Bělorusko, Situace účastníků protestů z roku 2020, Kontroly na běloruských hranicích, Situace běloruských občanů po dlouhodobém pobytu v zahraničí, Monitoring sociálních sítí a kontrola telefonů, Vojenská služba, Pluk Kalinovského a dobrovolnické sbory na Ukrajině ze dne 23. 4. 2024, které reflektují situaci osob s vazbami na Ukrajinu již po začátku války. Žalovaný postupoval v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, dle které je primárním zdrojem informací žadatel a správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, jež vycházejí ze žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně. Rozsah a obsah informací zjišťovaných o zemi původu se odvíjí od sdělení žadatele o mezinárodní ochranu (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2024, č. j. 5 Azs 144/2024-31, odst. [34], a tam citovanou judikaturu). Kasační soud současně odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku v bodě 28., ve kterém krajský soud upozornil na to, že stěžovatelka dostala možnost seznámit se s podklady rozhodnutí, sama je doplnila a žalovaný z nich vycházel.

[15] Co se týče meritorního posouzení, podstata azylového příběhu stěžovatelky spočívala v tom, že se bojí možného věznění kvůli incidentu na hranicích v roce 2021 a kvůli tomu, že pobývala v zahraničí a má trvalý pobyt na Ukrajině. Z ustálené judikatury

pokračování

Nejvyššího správního soudu musí z azylového příběhu žadatele vyplývat, že jemu osobně pravděpodobně hrozí nebezpečí pronásledování podle § 12 zákona o azylu (viz usnesení NSS ze dne 12. 12. 2023, č. j. 10 Azs 238/2023-30, odst. [7], k naplnění stupně pravděpodobnosti ve vztahu k nebezpečí pronásledování viz rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, nebo usnesení ze dne 22. 2. 2024, č. j. 2 Azs 350/2023-27, odst. [13]). Je třeba vycházet z toho, zda osoby nacházející se v obdobném postavení jako žadatelka jsou vystaveny pronásledování, přičemž se nejedná o ojedinělé případy. Také jedním z argumentů svědčících pro závěr, že žadatelce s přiměřenou pravděpodobností nehrozí nebezpečí pronásledování, může být i její bezproblémové vycestování ze země původu (rozsudek NSS ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40, odst. [28]). Judikatura kasačního soudu dovozuje, že ojedinělé uplatnění politických práv nemusí být považováno za natolik zásadní postoj, který by měl odůvodnit pronásledování žadatelky o azyl z důvodu uplatňování politických práv (rozsudek NSS ze dne 27. 3. 2014, č. j. 7 Azs 35/2014-29).

[16] Žalovaný a následně krajský soud zohlednily všechny důležité aspekty dovozené judikaturou, které vycházely z azylového příběhu stěžovatelky, a konfrontovaly je se zprávami o zemi původu (resp. krajský soud se ztotožnil se závěry žalovaného). Stěžovatelka není politicky aktivní osobou, incident na hranicích byl ojedinělým projevem kritiky vůči běloruskému prezidentovi, a ze zjištěných skutečností nevyplývá, že by za něj měla být stíhána či jinak perzekuována. Trvalý pobyt stěžovatelky na Ukrajině může vzbudit zájem u běloruských orgánů, nicméně ne v takové intenzitě, aby se dalo hovořit o nebezpečí pronásledování dle § 12 zákona o azylu. Argumentace stěžovatelky poukazující na možnost, že se běloruské orgány dozví o jejím statusu žadatelky o mezinárodní ochranu, týkající se diskriminace a možné persekuce kvůli vstupu bratra stěžovatelky do války s Ruskem, je ryze spekulativní. Na nyní projednávanou věc se bez dalšího neuplatní ani závěry rozsudku č. j. 5 Azs 73/2024-59, jelikož se tento rozsudek týkal zcela odlišné situace, a sice, že se tehdejší stěžovatel účastnil protivládní demonstrace.

[17] Ke kasační námitce týkající se nedostatečného posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, který se uděluje v případě hodného zvláštního zřetele, Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaný v napadeném rozhodnutí hodnotil situaci stěžovatelky komplexně v souladu s ustálenou judikaturou, a to včetně jejího zdravotního stavu (viz rozsudky NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72, č. 375/2004 Sb. NSS, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, nebo ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, č. 3200/2015 Sb. NSS).

IV. Závěr a náklady řízení

[18] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 120 ve spojení s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III.4.). Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. ledna 2026

JUDr. Radan Malík
předseda senátu